

zaaknummer 2013W1034 (3)

Datum beslissing: 20 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.M.A. van den Boogaard, advocaat te Uden,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op onbekende datum, overleden eind 2011,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 juli 2013. Op 2 augustus 2013 heeft de griffie nog een brief ontvangen van mr. Van den Boogaard, waarin de juiste naam van aangeklaagde wordt vermeld.

Vervolgens heeft de griffie een brief d.d. 13 augustus 2013 ontvangen van [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde.

Op 10 februari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam] voornoemd.

Op 15 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt mondeling toegelicht. Hij werd vergezeld door zijn moeder, mevrouw [naam], en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van den Boogaard. Namens de Congregatie zijn ter zitting verschenen [naam] en [naam], lid van het bestuur.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 Op 8-jarige leeftijd werd klager in verband met privé problemen in de thuissituatie geplaatst op het Internaat [naam] te [plaats].

Aangeklaagde was groepsleider op het [Internaat]. Hij is nooit de groepsleider van klager geweest. Klager werd gedurende zijn verblijf op [Internaat] van zijn 9e tot zijn 14e jaar door meerdere broeders seksueel misbruikt. Wellicht was aangeklaagde hiervan op de hoogte en is hij daarom tot zijn daad overgegaan.

Op 12-jarige leeftijd werd klager onverwacht op zondagavond thuis door aangeklaagde opgehaald. Hij bood klagers ouders aan om klager mee te nemen naar [Internaat]. De ouders stemden hiermee in, omdat zij dachten dat aangeklaagde hun zoon rechtstreeks naar het internaat zou brengen. Aangeklaagde nam klager toen echter mee naar zijn eigen woning in [plaats], waar klager, tegen zijn wil, gedwongen werd de nacht te verblijven. Pas de volgende morgen zette aangeklaagde hem af op het internaat.

Gedurende zijn verblijf in de woning van aangeklaagde, werd klager gedwongen seksuele handelingen te verrichten en te ondergaan. Aangeklaagde benaderde klager geheel ontkleed met een erectie. Hij betastte de geslachtsdelen van klager en masturbeerde. Klager werd gedwongen aangeklaagde te strelen, te kussen, hem af te trekken en te pijpen. Aangeklaagde heeft ook klager gepijpt en heeft een vinger in de anus van klager gestopt.

2.2 Klager is onlangs veroordeeld voor een zedendelict en heeft hiervoor zes maanden gevangenisstraf gehad. Dit heeft tot gevolg gehad dat klager zijn baan is kwijtgeraakt. Ook is zijn huwelijk in de problemen gekomen. Zijn vrouw staat niet toe dat klager nog omgang heeft met haar dochter.

Klager heeft nu twee keer in de week psychologische hulp en heeft daar baat bij.

In het kader van de strafrechtelijke zaak is klager psychologisch onderzocht. Klager is er van overtuigd dat het seksueel misbruik in zijn jeugd heeft bijgedragen aan het zedendelict dat hij zelf heeft gepleegd.

2.3 Het doel van de klachtenprocedure is oplegging van straf en een financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

Aangeklaagde was groepsleider op [Internaat]. Aangeklaagde is echter nooit de groepsleider van klager geweest. Uit het klaagschrift blijkt dat het misbruik heeft plaatsgevonden bij aangeklaagde thuis. Dit alles gebeurde buiten het zichtveld van de leiding van het instituut c.q. Congregatie en buiten de activiteiten van het instituut om. Hoezeer het de Congregatie ook spijt wat klager is overkomen, moet toch de vraag beantwoord worden in hoeverre de Congregatie kan worden aangemerkt als kerkelijke gezagsdrager die verantwoordelijk kan worden gehouden voor het misbruik dat door aangeklaagde bij hem thuis is gepleegd.

De Provinciale Overste [naam] heeft naar vermogen onderzoek verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie.

Klager staat geregistreerd als leerling van [Internaat], binnengekomen op [datum] en vertrokken op [datum]. Volgens de gegevens op de leerlingenkaart verbleef hij in de groepen 2 en 3.

Aangeklaagde was geen lid van de Congregatie, maar werkte eind '70-jaren op grond van een arbeidsovereenkomst als groepsleider bij het instituut. De bestuurlijke eindverantwoordelijkheid van internaat en school lag tot 1 juli 1981 bij de broeders van het Provinciaal Bestuur van de Congregatie, van de Nederlandse Provincie van de Broeders van Liefde.

Er is geen archief bewaard gebleven van [Internaat]. De Congregatie heeft vernomen dat de personeeldossiers zijn vernietigd. De Congregatie kan derhalve geen informatie geven over aangeklaagde.

Van een oud-medewerker heeft de Congregatie vernomen dat aangeklaagde rond 1986/1987 ontslagen is vanwege grensoverschrijdende omgang met kinderen. Hij is hiervoor strafrechtelijk veroordeeld. Dat was ná de tijd dat de Broeders van Liefde verantwoordelijk waren voor personeelsleden en 4 tot 5 jaar nadat klager het instituut had verlaten. Uitsluitel over de exacte toedracht van het ontslag kan de Congregatie niet geven, aangezien de Congregatie niet beschikt over de archieven van het instituut. De Congregatie heeft van de oud-medewerker vernomen dat aangeklaagde in 2011 is overleden

De Congregatie heeft een gesprek gehad met de heer [naam], die van 1976/1979 op [Internaat] als directeur werkte. Hij verklaarde: *“Ik weet uit mijn tijd niet van klachten van seksueel misbruik, noch van incidenten van personen, personeel of broeders, die verkeerd omgingen met kinderen. Er zijn nooit klachten geweest, ook niet via de inspectie die regelmatig op bezoek kwam”*.

Aangezien de klacht een personeelslid betreft en de Congregatie niet beschikt over personeelsdossiers, kan de Congregatie verder niet inhoudelijk op de klacht reageren.

Los van de vraag of de klacht onder de reikwijdte van de klachtenprocedure valt of niet, betreurt de Congregatie het onrecht en al het leed dat klager is aangedaan. Indien aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik jegens klager dan spijt de Congregatie dat verschrikkelijk.

4. De ontvankelijkheid

Door de Congregatie is de vraag aan de orde gesteld of zij wel als kerkelijke gezagsdrager verantwoordelijk kan worden gehouden voor het gestelde seksueel misbruik, nu dat misbruik door aangeklaagde bij hem thuis, in een privé-situatie, is gepleegd.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie moet die vraag in bevestigende zin worden beantwoord. Het seksueel misbruik heeft inderdaad wel buiten het instituut plaatsgevonden, maar aangeklaagde was wel een personeelslid van [Internaat]. Via de administratie van het instituut heeft aangeklaagde het thuisadres van klager kunnen opzoeken. Aangeklaagde was groepsleider en klager kende hem ook als zodanig. Aangeklaagde heeft misbruik gemaakt van zijn positie/functie om klager thuis te kunnen ophalen en heeft klager uiteindelijk ook weer bij [Internaat] teruggebracht. De Congregatie kan naar het oordeel van de Klachtencommissie verantwoordelijk worden gehouden voor het gestelde handelen van aangeklaagde. Van niet-ontvankelijkheid is derhalve geen sprake.

5. De beoordeling

5.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3 Er zijn bijna veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet

meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de eenmalige gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager door aangeklaagde is betast aan zijn geslachtsdelen en gepijpt. Verder moest klager aangeklaagde, die naakt was, strelen, kussen, aftrekken en pijpen. Ook heeft aangeklaagde een vinger in de anus van klager gestopt.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts tot haar overtuiging laten meewegen de inhoud van:

- De ter zitting afgelegde verklaring van de moeder van klager: Zij heeft verklaard dat zij aangeklaagde, die op die bewuste dag onverwacht voor de deur stond, te woord heeft gestaan en heeft toegestaan dat haar zoon met aangeklaagde meeging. Zij vond het wel vreemd dat aangeklaagde haar zoon kwam ophalen, maar gelet op zijn functie had zij er verder niets achter gezocht. Aangeklaagde zou immers haar zoon, na een weekend thuis, weer terugbrengen naar [Internaat]. Pas veel later heeft de moeder van klager vernomen wat er toen die avond was gebeurd, eerder had hij er niet over durven te vertellen. De moeder van klager heeft zich toen heel schuldig gevoeld, want wat had zij haar zoon aangedaan door hem destijds met die groepsleider mee te laten gaan.
- Het psychologisch onderzoek dat in het kader van de strafzaak die tegen klager heeft gediend is opgemaakt door drs. [naam], klinisch psycholoog: In het rapport van [naam] d.d. 29 december 2012 wordt nadrukkelijk naar het seksueel misbruik in de jeugd van klager verwezen. Dit rapport is mede in het kader van de behandeling van een klacht van klager tegen een andere broeder van [Internaat] (zaaknummer 2013W1034(1)) naar voren gekomen.
- De hierboven onder punt 3. (de reactie van de Congregatie) aangehaalde verklaring van een oud-medewerker: Hieruit blijkt dat aangeklaagde rond 1986/1987 ontslagen is vanwege grensoverschrijdende omgang met kinderen en dat hij daarvoor strafrechtelijk is veroordeeld. Weliswaar heeft dat zich tien jaar later afgespeeld dan de gebeurtenis in de onderhavige zaak en heeft het zich afgespeeld ná de tijd dat de Broeders van Liefde verantwoordelijk waren voor de personeelsleden, maar naar het oordeel van de Klachtencommissie bevestigt het wel het onoorbare gedrag van aangeklaagde waarvan in 1976 - zoals thans aannemelijk is geacht – eerder sprake is geweest en acht de Klachtencommissie het in die zin dienstig als (indirect) steunbewijs.

5.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was, gelet op zijn functie van groepsleider, voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

5.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6 Over het verzoek van klager om financiële compensatie kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 20 november 2014 door:

mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, Zr. J.G.M. Verwijs en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.